

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca Rzecznika Praw Dziecka
Adam Chmura

Warszawa, 31 grudnia 2024 roku

ZEW.400.31.2024.ŁK

**Pani
Joanna Mucha**

**Sekretarz Stanu
Ministerstwo Edukacji Narodowej**

dotyczy: DFS-WPES.031.1.2024.MNH

Szanowna Pani Ministro,

w związku z przekazaniem do opiniowania projektami: uchwały Rady Ministrów w sprawie Rządowego programu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z Ukrainy „Szkoła dla wszystkich” w latach szkolnych 2024/2025, 2025/2026 i 2026/2027 oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków udzielenia wsparcia w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z Ukrainy w latach szkolnych 2024/2025, 2025/2026 i 2026/2027, uprzejmie przedstawiam stanowisko Rzecznika Praw Dziecka w sprawie przedłożonych projektów.

W projekcie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków udzielenia wsparcia w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z Ukrainy w latach szkolnych 2024/2025, 2025/2026 i 2026/2027:

- 1) w § 2 ust. 2 należy uwzględnić uczniów, którzy nie posiadają obywatelstwa (bezpieństwowcy); obecnie w projekcie rozporządzenia przewiduje się bowiem udzielanie wsparcia uczniom, którzy są obywatelami Ukrainy oraz innym uczniom z doświadczeniem migracyjnym, którzy nie są obywatelami polskimi a są obywatelami innych państw niż Ukraina; w katalogu tym pomija się uczniów, którzy są apatrydami;
- 2) w § 5 w ust. 3 należy dodać pkt 3, który będzie uwzględniał uczniów wymienionych w § 2 ust. 2; wsparcie asystenta kulturowego niezbędne jest w przypadku uczniów z doświadczeniem migracyjnym, niebędących obywatelami

polskimi i będących obywatelami państw innych niż Ukraina (lub nieposiadających obywatelstwa), realizujących obowiązek szkolny albo obowiązek nauki w szkołach; proponowana zmiana stanowi konsekwencje rozszerzenie katalogu podmiotów wymienionych w § 2 ust. 2, do których adresowane jest rozporządzenie; ochrona praw cudzoziemców przebywających na terytorium Polski powinna być zadaniem priorytetowym – migrujący małoletni narażeni są na wiele niebezpieczeństw, takich jak przemoc czy wyzysk, często padają również ofiarami handlu ludźmi, zwykle też towarzyszy im duży stres, który w wielu przypadkach ma wpływ na ich psychikę i prawidłowy rozwój; ponadto w zasadzie w każdym przypadku migracja oznacza także przerwę w nauce, a podjęcie nauki na nowo w kraju przyjmującym wymaga zaś przystosowania się do nowych warunków i systemu szkolnego, który stawia często przed uczniem inne niż znane mu dotychczas wymagania, stąd jako niezbędna jawi się pomoc asystenta kulturowego;

- 3) w § 7 należy dodać ust. 4, w którym uwzględnieni zostaną uczniowie wymienieni w § 2 ust. 2, czyli uczniowie z doświadczeniem migracyjnym, niebędący obywatelami polskimi i będący obywatelami państw innych niż Ukraina (lub nieposiadających obywatelstwa), realizujący obowiązek szkolny albo obowiązek nauki w szkołach, która wymagałaby wsparcia asystenta międzykulturowego; proponowana zmiana stanowi konsekwencje rozszerzenia katalogu podmiotów wymienionych w § 2 ust. 2, do których adresowane jest przedmiotowe rozporządzenie;
- 4) w ocenie Rzecznika Praw Dziecka, należy także rozważyć obniżenie progu liczby uczniów w stosunku do wartości wskazanych w § 7 ust. 1 i 2 – w szczególności dotyczy to dzieci pochodzących z państw odległych kulturowo i językowo, gdyż należy założyć zwiększony nakład pracy asystenta kulturowego, który ukierunkowany zostanie na integrację wskazanej grupy;
- 5) w § 12 ust. 1 pkt 1 należy dookreślić, że wsparcie udzielane uczniom oraz ich rodzicom, opiekunom prawnym lub osobom (podmiotom) sprawującym pieczę zastępczą jest dobrowolne, przy czym wsparcie jest udzielane uczniom za ich zgodą, a gdy są niepełnoletni – za zgodą ich rodziców; takie uściślenie jest konieczne, aby zagwarantować pełnię poszanowania praw uczniów i zapobiec

ewentualnym wątpliwościom interpretacyjnym co do obligatoryjności lub fakultatywności wsparcia.

Ponadto Rzecznik Praw Dziecka wskazuje, że Rządowy Program „Szkoła dla wszystkich” powinien przewidywać także w wsparcie dla małoletnich cudzoziemców przebywających bez opieki w Strzeżonych Ośrodkach dla Cudzoziemców. Zgodnie z Konstytucją, każdy ma prawo do nauki, a nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa, także dla cudzoziemców, niezależnie od formy ich pobytu w Polsce. Kontynuacja nauki jest zatem kluczowa dla ich integracji oraz rozwoju w nowym środowisku.

Uprzejmie proszę o poinformowanie Rzecznika o stanowisku co do przedłożonych uwag.

Z wyrazami szacunku

Adam Chmura

Zastępca Rzecznika Praw Dziecka

/dokument podpisany elektronicznie/

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	488811.1658989.2931494
Sygnatura dokumentu	ZEW.400.31.2024
Data dokumentu	31.12.2024
Skrót dokumentu	522107F815C54BB0B622B76C4F5EDA57DD761C15
Wersja dokumentu	1.8
Data podpisu	31.12.2024 10:35:25
Podpisane przez	Adam Chmura Zastępca Rzecznika Praw Dziecka

EZD 3.124.86.85.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 1 Rzecznika Praw Dziecka z dnia 2 stycznia 2015 roku wprowadzającym w Biurze Rzecznika Praw Dziecka system Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją, pismo podpisane elektronicznym podpisem kwalifikowanym nie wymaga podpisu własnoręcznego jako właściwie zatwierdzone w systemie teleinformatycznym BRPD.